

Se știe că Nicolae Bălcescu, ca « agent al emigrației romine » și Cezar Bolliac au fost mediatorii acestei mari opere de înfrățire și că prin « proiectul de pacificare » de la Seghedin (14 iulie 1849) ei obținură recunoașterea legală de către guvernul maghiar a unei naționalități românești aparte în Ungaria și dreptul ei de a folosi limba română în administrație, școală, biserică, odată cu declararea solemnă a desființării clăcii și a tuturor prestațiilor feudale¹.

Pentru obținerea acestui tratat, care, din nefericire, nu a putut fi pus în aplicare din cauza căderii revoluției ungurești, au fost necesare lungi tratative între delegații romini și guvernul lui L. Kossuth. Nu odată Bălcescu fu cuprins de disperare: « Eu însumi desper și nu mai crez că este chip a împăca aceste ambe nații. Nu poți rezona cu ura, răzburarea, fanatismul, mindria și înverșunarea amindurora: trebuie pentru aceasta vreme, multă vreme »², seria el abia două săptămîni înainte de încheierea tratatului. Pentru rezultatul fericit, fie și simbolic, al împăcării între romini și unguri au contribuit puternic și polonii aflați în Ungaria³. Doi generali poloni din partidul lui Adam Czartoryski, Bem și Dembinski, au stăruit să arate guvernului maghiar necesitatea urgentă de a se înțelege cu românii. În special Dembinski, fost comandant al armatelor polone în revoluția de la 1830—1831, a sprijinit puternic misiunea lui Bălcescu și a lui Bolliac. Cînd se oferi a doua oară lui Dembinski comanda supremă a oștilor ungurești, el declară că nu o va primi, decît dacă maghiarii « vor recunoaște naționalitatea slavă și cea romină »⁴. Această mediațiune în chestiunea națională a rominilor și a slavilor din Ungaria a mai fost subliniată⁵, dar în istoriografia noastră s-au cercetat prea puțin împrejurările speciale ale intervenției polone între noi și guvernul lui L. Kossuth, situația specială în care se aflau emigrații poloni față de situația internă din Ungaria la 1849.

În Ungaria, ca și în celelalte țări din Europa, emigrația polonă se afla divizată între democrați și conservatori, chiar în ceea ce privește pe fruntașii militari; Generalii Dembinski și Bem erau dintre conservatori, generalul Wysocki aparținea democraților. Înviniurile aduse de Wysocki lui Bem, cum că ar fi împiedicat acțiunea voluntarilor poloni și toată opera de eliberare a Poloniei, făceau parte din obișnuitele polemici între cele două aripi ale emigrației⁶.

Faptul că N. Bălcescu s-a adresat generalului Dembinski, precum și lui Bem și nu lui Wysocki, comandantul legiunii polone, despre care pomenește de cîteva ori în scrisorile către Ioan Ghica⁷, se datorește împrejurării că cel din urmă nu a aderat la mediațiunea între unguri și romini, a dezaprobat expediția lui Bem în Moldova și și-a concentrat toată atenția numai spre o trecere a armatelor polone și ungurești în Galiția⁸.

Dar misiunea romină în Ungaria nu s-a aflat numai în fața diviziunii emigrației polone, ci trebuia să piloteze cu îndemînare în apele tulburi ale

¹ I. GHICA, *op. cit.*, p. 371—376.

² *Ibidem*, p. 346.

³ Cf. și *Historia Polski*, t. II—3, p. 314.

⁴ P. P. PANAITESCU, *Emigrația polonă și revoluția romină de la 1848*, p. 119.

⁵ *Ibidem*, p. 16—19; M. HANDELSMAN, *op. cit.*, p. 108—119; RUSSJAN, *op. cit.*, p. 177—201.

⁶ J. FREILICH, *Polska w dobie wielkiej emigracji*, p. 23—25.

⁷ I. GHICA, *Amintiri din pribegie*, p. 279, 322, 324.

⁸ L. RUSSJAN *op. cit.*, p. 202—217.